

การศึกษาคั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบนิเวศ และรูปแบบการจัดการสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ รวมทั้งศึกษาความรู้ในเรื่องพรรณไม้หอมเพื่อการรักษาโรค ความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการพื้นที่สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ เพื่อการสาธารณสุข และการรู้สึกต่อกลิ่นพรรณไม้หอมที่จัดไว้ในสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ตลอดจนเพื่อเสนอแนะแนวทางด้านการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะ เพื่อการสาธารณสุขที่ถูกต้อง และเหมาะสมให้แก่กรุงเทพมหานคร รวมถึงหน่วยงาน และองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา คือ ประชาชนที่มาใช้บริการสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ จำนวน 100 ราย และหัวหน้าสวนสาธารณะ 3 แห่ง คือ สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ สวนจตุจักร และสวนรถไฟ สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาสำหรับอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ t-test, ANOVA (F-test) Simple linear regression และ Chi-square

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ มีรูปแบบการจัดการสวนเพื่อการสาธารณสุข โดยพบว่า ประชาชนที่มาใช้บริการสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการพื้นที่สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ อยู่ในระดับดี และส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องพรรณไม้หอมเพื่อการรักษาโรค อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ประชาชนที่มาใช้บริการสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ส่วนใหญ่ยังมีความรู้สึกต่อกลิ่นพรรณไม้หอมที่จัดไว้ในสวนเพื่อการสาธารณสุขอยู่ในระดับดี

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปร พบว่า ประชาชนที่มาใช้บริการสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ มีความรู้ในเรื่องพรรณไม้หอมเพื่อการรักษาโรค ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) และมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการพื้นที่สวนสมเด็จพระ

T158874

พระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ เพื่อการสาธารณสุข ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) รวมทั้งมีความรู้สึกต่อกลิ่นพรรณไม้หอมที่จัดไว้ในสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรยังพบว่า ความรู้ในเรื่องพรรณไม้หอม เพื่อการรักษาโรคของประชาชนที่มาใช้บริการสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการพื้นที่สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ เพื่อการสาธารณสุข ในขณะที่การรู้สึกต่อกลิ่นพรรณไม้หอมที่จัดไว้ในสวนของประชาชนที่มาใช้บริการสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการพื้นที่สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ เพื่อการสาธารณสุข

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นของสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ที่ได้มีการนำเอาพรรณไม้หอมมาจัดปลูกไว้ในภายในสวน แต่ไม่ได้คำนึงถึงทิศทางในการปลูกพรรณไม้หอม ซึ่งเป็นการไม่ได้นำเอาสுகุณธบำบัดมาใช้อย่างแท้จริง ดังนั้น ทางสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ จึงควรมีการวางรูปแบบพื้นที่สวน และจัดภูมิทัศน์สวนเพื่อการสาธารณสุข อันมุ่งใช้คุณสมบัติที่มีกลิ่นหอมและระเหยได้ของพรรณไม้หอม รวมถึงกลไกการออกฤทธิ์ของกลิ่นพรรณไม้หอมที่มีผลต่ออวัยวะหรือระบบต่าง ๆ ภายในร่างกาย เพื่อช่วยในการบรรเทาหรือทุเลาอาการผิดปกติต่าง ๆ ทั้งทางสุขภาพกายและสุขภาพจิต นอกจากนี้ผลการศึกษายังสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางเบื้องต้นในการประยุกต์จัดการพื้นที่สวนสาธารณะ เพื่อการสาธารณสุขในแห่งอื่น ๆ อีกต่อไป ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานพื้นที่กรุงเทพมหานคร หรือหน่วยงานพื้นที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

This study was conducted in Queen Sirikit Public Park, Chatuchak district, Bangkok. Its objectives were 1) to study the ecosystem and park management for public health, 2) to investigate the knowledge of park visitors on the use of aromatic plants for physical and psychological symptom cure, the opinion on management of the park for public health as well as their response to the odor of aromatic plants arranged in the Park through the sense of smell, and 3) to propose the guidelines for effective park management for aromatherapy based public health for Bangkok and other related cities. For data collection, the structured questionnaire was used to investigate one hundred Queen Sirikit Park visitors selected by accidental sampling technique, in-depth interview was used to find out the public park management from three managers of Queen Sirikit, Chatuchak and Rotfai Park, and observation technique was used to verify the result of this study. Description statistic including frequency, mean, percentage and standard deviation; and inferential statistic including t-test, ANOVA (F-test), simple linear regression and chi-square were used for quantitative analysis.

For the result of this study, it was found that Queen Sirikit Park has been partly managed for public health, basically for physical health cure. Even though aromatic plants have been planted in the Park, they were not intentionally designed for psychological symptom cure through aromatherapy. Most Queen Sirikit Park visitors were satisfied with park management, especially the landscape and arrangement of plants. They had moderate knowledge on the use of aromatic plants for health curing and had positive response to the odor of aromatic plants arranged in the Park through their senses of smell. Statistically comparative analysis, there were no differences on the knowledge on the use of aromatic plants for physical and psychological symptom cure, the opinion on management of the park for public health as well as the response to the odor of aromatic plants arranged in the Park through the sense of smell among the park visitors. However, there was a positive relationship between the knowledge on the use of aromatic plants for physical and psychological symptom cure and the opinion on management of the park for public health.

Based on the result of this study, it was recommended that the management of Queen Sirikit Park should be focused more on the improvement of its landscape especially on the aromatic plants arrangement in order to achieve the purpose of psychological symptom cure through aromatherapy. Meanwhile, the Park manager should take an action more on public relationship work through the extension of knowledge on health cure through aromatherapy in term of the odor of living aromatic plants in the Park to park visitors as well as the nearby communities